

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hizb-ut Tahrir Emiri Şeyh Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası
Takipçilerinin Sorularına Verilen Cevaplar

Soru Cevap

İstihâre Namazının Mahiyeti Cevad Rıdvan Rıdvan

Soru:

es Selamu Aleykum

İstihâre namazının mahiyetini öğrenmek istiyorum. İstihâre'den sonra istihâre yapan kimse rüyasında bir şey görür mü? Lütfen en kısa sürede cevap verirseniz sevinirim. Allah mükâfatınızı artırsın.

Cevap:

Aleykum'us Selam ve Rahmetullahi ve Berakâtuh

Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem istihâre namazını detaylı ve kalplere şifa verici şekilde hadiste açıklamıştır. Buhârî ve diğer hadis İmamlarının Cabir ibn Abdullah Radiyallahu Anh'dan rivayet ettiklerine göre,

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ يُعَلِّمُنَا الْإِسْتِخَارَةَ فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا، كَمَا يُعَلِّمُنَا السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ، يَقُولُ: إِذَا هَمَّ أَحَدُكُمْ بِالْأَمْرِ، فَلْيَرْكَعْ رَكَعَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ الْفَرِيضَةِ، ثُمَّ لِيَقُلْ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَعِيزُكَ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ، فَإِنَّكَ تَفِيرُ وَلَا أَفِيرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ، اللَّهُمَّ إِن كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي - أَوْ قَالَ عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ - فَافْدُرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي، ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي - أَوْ قَالَ فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ - فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْني عَنْهُ، وَافْدُرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ، ثُمَّ أَرْضِنِي قَالَ: وَيُسَبِّحُ حَاجَتَهُ *Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi ve Sellem bizlere her işimizde sanki kurandan bir süre öğretir gibi istihâre yapmayı öğretmişti. Şöyle dedi: "Sizlerden birisi bir işi yapmayı arzu ederse farzların dışında iki rekât namaz kılıp şöyle desin: Allâhümme estehiruke bi ilmike ve estakdiruke bi kudretike ve es'elüke min fadlike'l-azim. Fe inneke takdiru ve lâ akdiru ve ta'lemu ve lâ a'lemu ve ente allâmu'l guyûb. Allâhümme inkün te ta'lemu enne hâza'l-emre hayrun li fi dini ve meâşi ve âkıbeti emri ve âcili emri ve âcilihi. Fekdurhu li ve yessirhu li summe bârik li fihi. Ve in kün te ta'lemu enne hâza'l-emre şerrun li fi dini ve meâşi ve âkıbeti emri ve âcili emri ve âcilihi f'asrifhu anni va'srifni anhu ve'kdur li el-Hayra haysü kâne. Sümme ardihi bihi. Sonrasında da ne ihtiyacı varsa Allah tan onu istesin."*

İstihâre namazının keyfiyeti bu hadiste açık ve nettir. İstihâre yapmak isteyen biri, istihâre niyetiyle iki rekât nafile namaz kılar. Namaz bittikten sonra da hadiste belirtilen istihâre duasını yapar. Böylece istihâre namazı veya duası sona erer. İşte istihâre namazı böyledir. Ancak istihâre namazıyla ilgili başka hususlar da söz konusudur. Bunlar:

1- Bir kişi her yönüyle bir meseleyi etüt ettikten ve fiiliyata dökme yönü ağır bastıktan sonra bir işe niyetlenirse, iki rekât namaz kılar, istihâre duası yapar, sonra da fiile yönelir. Hayırlı ise kolaylaştırması, şerli ise yüz çevirmesi için Allah *Subhânehu ve Teâlâ'*ya yalvarır. Yani meseleyi her yönüyle etüt ettikten ve yapma yönü ağır bastıktan sonra ancak istihâre namazı kılar. İstihâre duası yapar ve amele yönelir... Meseleyi etüt ettikten ve yapma yönü ağır bastıktan sonra ancak istihâre namazı kılar. Hadise bakınız:

إِذَا هَمَّ أَحَدُكُمْ بِالْأَمْرِ، فَلْيَرْكَعْ رَكَعَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ الْفَرِيضَةِ، ثُمَّ لِيَقُلْ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ *"Sizlerden birisi bir işi yapmayı arzu ederse farzların dışında iki rekât namaz kılıp şöyle desin: Allâhümme estehiruke bi ilmike ..."* [Buhârî]

2- Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem'den istihâreyi uykuda görülen rüya ile ilişkilendirmek konusunda herhangi bir hadis varit olmuş değil. Nitekim bilindiği üzere Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem insanları birçok kez istihâreye irşat etmiş, ama istihârenin sonucunu rüya ile ilişkilendirmemiştir. Cabir hadisinde Peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur:

عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ - فَاقْدُرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي، ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ
li fihi.” ve

فَصَرَفُهُ عَنِّي وَاصْرِفْهُ عَنَّهُ. وَاقْدُرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ، ثُمَّ أَرْضِنِي
kâne. Sümmе ardihі bihi.” Görüldüğü üzere Peygamber SallAllahu Aleyhi ve Sellem, istihâreyi uykuda görülen rüya ile ilişkilendirmemiştir. Aksine Allah Subhânehu ve Teâlâ'nın kolaylaştırması ve takdirine bağlı kılmıştır. Yani kişi, istihâre yaptığı meseleyi yerine getirmek için çalışır. Eğer hayırlı ise Allah Subhânehu ve Teâlâ o meseleyi ona takdir eder ve kolaylaştırır. Yok değilse, o meseleden yüz çevirtir. O halde istihâre, mesele ve hayrı Allah Subhânehu ve Teâlâ'ya ait kılmaktır. Ki Allah Subhânehu ve Teâlâ istihâre eden kimse için seçsin ve onun için razı olduğu şeyi kolaylaştırsın. Eğer Allah Subhânehu ve Teâlâ o kimse için o şeye razı olmazsa, onu o şeyden yüz çevirtir.

3- Cabir hadisinde Peygamber SallAllahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurdu:

فَصَرَفُهُ عَنِّي وَاصْرِفْهُ عَنَّهُ. وَاقْدُرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ، ثُمَّ أَرْضِنِي
kâne. Sümmе ardihі bihi.” Bazıları bu hadisten gönlün ferahlamasını Allah Subhânehu ve Teâlâ'nın ihtiyarının bir belirtisi olarak anladılar. Diğer bir deyişle, eğer gönül ferahlarsa, kişi işe devam eder. Daralırsa, o meseleden yüz çevirir. Çünkü istihâre yapanın o meseleden yüz çevirmesi, kalbin yüz çevirmesi ve daralmasıyla olur. Eş- Şevkani, Neylu'l Evtar'da en-Nevevi'nin şöyle dediğini aktardı: *“İstihâreden sonra kalbin ferahladığı şeyi yapmak gerekir. İstihâreden önce hevanın ferahlamasına dayanmak yakışık olmaz. Aksine istihâre yapan kimse, daha baştan kendi seçimini terk etmelidir. Yoksa Allah Subhânehu ve Teâlâ için istihâre yapmış olmaz. Bilakis hevası için istihâre yapmış olur. Hayrı talep etmek, ilim ve kudreti arzu etmek ve bunları Allah Subhânehu ve Teâlâ için ispat etmek konusunda samimi olmaz. Eğer bu konuda samimi ise, güç ve kuvvetten, arzusu için seçimden beri olur.”*

Ancak benim tercih ettiğim görüşe göre, bu belirti, doğru değildir. Çünkü bu konuda herhangi bir nass varit olmuş değildir. Bu konuda bazılarının dayandığı hadis, muhakkik hadisçilerin de belirttiği gibi gerçekten çok zayıf hadistir. Hadis şöyledir:

İbn Sünni *“Amelu'l Yevm ve Leyle”* adlı eserinde rivayet ettiğine göre Ebu'l Abbas b. Kuteybe el-Askalani, Ubeydullah b. el-Himyari, İbrahim b. el-Ala b. en-Nadr b. Enes b. Malik, babası, dedesinden rivayet ettiğine göre Rasûlullah SallAllahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurdu:

إِذَا هَمَمْتُ بِأَمْرٍ فَاسْتَجِرْ رَبَّكَ فِيهِ سَبْعَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ انظُرْ إِلَى الَّذِي يَسْبِقُ إِلَى قَلْبِكَ، فَإِنَّ الْخَيْرَ فِيهِ
Ey Enes, bir işi yapmayı niyet ettiğin zaman o iş hakkında yeniden yedi defa istihare et. Sonra kalbinden geçen temayüle bak. Çünkü hayır kalbinde doğan manadadır.” İbn Hacer, Fethu'l Bari'de dedi ki: *“...en-Nevevi el-Ezkar'da şöyle dedi: “İstihâreden sonra gönlün ferahladığı şeyi yapar. Bunun delili, ibn Sünni'de geçen Enes hadisidir:*

إِذَا هَمَمْتُ بِأَمْرٍ فَاسْتَجِرْ رَبَّكَ فِيهِ سَبْعَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ انظُرْ إِلَى الَّذِي يَسْبِقُ إِلَى قَلْبِكَ، فَإِنَّ الْخَيْرَ فِيهِ
Bir işi yapmayı niyet ettiğin zaman o iş hakkında yeniden yedi defa istihâre et. Sonra kalbinden geçen temayüle bak. Çünkü hayır kalbinde doğan manadadır.” Bu hadis, sabit olsaydı, elbette bu hadis delil olurdu. Ancak hadisin senedi çok zayıftır...”

Bu nedenle geriye sadece ilk maddede belirttiğimiz husus kalıyor. Hadis diyor ki istihâre, bir işe niyetlendikten sonra olur. Yani ayrıntılı etüt ve fiili yapma yönü ağır basmasına binaen ameli uygulama kararı aldıktan sonra olur... Hâkim'in Müstedrek'te Ebu Eyyub el-Ensari'den rivayet ettiği hadis de bu anlayışın doğruluğunun kanıtıdır. Peygamber SallAllahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurdu:

اَكْتُمِ الْخَطِيئَةَ ثُمَّ تَوَضَّأْ فَأَحْسِنِ وُضُوءَكَ، ثُمَّ صَلِّ مَا كَتَبَ اللَّهُ تَعَالَى لَكَ، ثُمَّ اِحْمَدْ رَبَّكَ وَمَجِدْهُ، ثُمَّ قُلْ: اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ، فَإِنْ رَأَيْتَ لِي فِي فَلَانَةٍ، - يُسَمِّيَهَا بِاسْمِهَا - خَيْرًا لِي فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَجْرَتِي فَاقْدُرْهَا لِي، فَإِنْ كَانَ عَزِيمًا خَيْرًا لِي فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَجْرَتِي فَاقْدُرْهَا لِي
Evlenmeyi gizle, sonra abdest al ve güzel abdest al, sonra Allah Subhânehu ve Teâlâ'nın senin için yazdığı namazı kıl sonra Rabbine hamdet, sonra şöyle de: “Allâhümme inneke takdiru ve la ekdiru ve ta'lemu ve la a'lemu ve ente allâmu'l guyûb. Fe in raeyte enne 'istenilen kişinin ismi söylenir' hayrun li fi dini ve dünyaye. Fe ahireti fekdurhali ve in kane gayruha hayranli minha fi dini ve dünyaye ve ahireti vekdurhali.” Bu hadis açık ki, istihâre yapan kimse, belirli bir kadınla evlenmeye niyet eder. Ancak meseleyi açığa vurmaz, aksine gizli tutar. Sonra o konuda Allah Subhânehu ve Teâlâ'ya istihârede bulunur ve eğer hayırlı ise o kadını, yok değilse başkasını takdir

etsin diye meseleyi Allah *Subhânehu ve Teâlâ'* ya havale eder. Bunu uykusunda gördüğü rüya ile ya da gönlünün ferahlaması ile ilişkilendirmez...

Özetle istihâre konusunda benim tercih ettiğim görüş şudur:

Kişi, bütün yönleriyle meseleyi etüt ettikten ve fiili yapma yönü ağır bastıktan sonra bir işe niyetlendiğinde, iki rekât namaz kılar, istihâre duası yapar, sonra da fiile yönelir. Hayırlı ise kolaylaştırması, şerli ise yüz çevirmesi için Allah *Subhânehu ve Teâlâ'* ya yalvarır.

Yani meseleyi her yönüyle etüt ettikten ve yapma yönü ağır bastıktan sonra ancak istihâre namazı kılar. Namaz kılar, istihâre duası yapar ve amele yönelir... Hadise bakınız:

إِذَا هَمَّ أَحَدُكُمْ بِالْأَمْرِ، فَلْيَرْكَعْ رُكْعَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ الْقَرِيبَةِ، ثُمَّ لِيَقُلْ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ "Sizlerden birisi bir işi yapmayı arzu ederse farzların dışında iki rekât namaz kılıp şöyle desin: Allâhümme estehiruke bi ilmike ..." [Buhâri]

İşte hadisten benim tercih ettiğim görüş budur. Uykuda rüya görmek ya da hangi meseleye meylli olduğuna dair rüyaya yatmak üzere istihâre namazı kılınmaz. Çünkü hadis diyor ki:

"Sizden biri bir işe niyetlendiğinde..." Daha önce de belirttiğim gibi diğer bazı sözlerin aksine benim tercih ettiğim görüş budur. Allah en iyisini bilir.

Kardeşiniz Ata İbn Halil Ebu Raşta

Facebook sayfasının linki:

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=220629058105179>

H.01 Cumâde'l Ülâ 1437
M.10 Şubat 2016